

Cyklisté v silničním provozu a dopravní značení

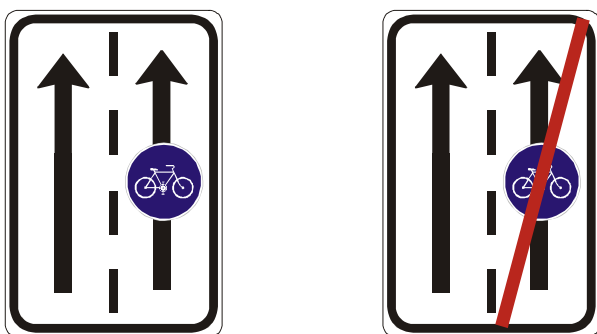
Ing. Antonín Seidl

Cyklistická doprava je neodmyslitelnou součástí dopravy jako celku a nositelé této dopravy – cyklisté, jsou řidiči a účastníky provozu na pozemních komunikacích se všemi právy a povinnostmi z toho vyplývajícími. Od jiných účastníků provozu se příliš neliší mírou své ukázněnosti, resp. neukázněnosti, často jsou i viníky i oběťmi dopravních nehod. Poslední dobou s rozvojem cyklistické dopravy sílí kritika i na chování cyklistů především z hlediska ochrany chodců. Rychlý a relativně tichý dopravní prostředek, kterým jízdní kolo je, může v kombinaci s neukázněným řidičem – cyklistou znamenat vážné ohrožení bezpečnosti provozu a chodců zejména.

Nutnou podmínkou pro zajištění bezpečné cyklistické dopravy a její přiměřenou preferenci je odpovídající a jednoznačná právní úprava provozu a také stanovení podmínek upravujících navrhování bezpečných komunikací pro cyklisty. S přihlédnutím k tomu je nutno ocenit vydání technických podmínek TP 179 zaměřených na tuto problematiku a přinášejících základní řešení vycházejících ze stávající legislativy a respektujících příslušné technické předpisy. Tento příspěvek se ve stručnosti zaměřuje na některé otázky související zejména s právní úpravou a problémy, které se projevily i při zpracování uvedených technických podmínek. Zákonem, na který se dále odkazuje, se rozumí zákon č. 361/2000 Sb. (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

Cyklista v hlavním dopravním prostoru

Při posuzování podmínek pohybu cyklistů ve společném prostoru s motorovou dopravou je zřejmé, že stávající právní úprava provozu na pozemních komunikacích zde není úplně jednoznačná a bez vad. Nedostatečná úprava povinností řidičů ve vztahu k cyklistům (zejména při odbočování) pohybujícím se v hlavním prostoru a vyhovující úprava ve vztahu k řidičům jedoucím ve vyhrazeném jízdním pruhu se promítla v převažujícím způsobu dopravního označení komunikací pro cyklisty. V praxi (a ve zmíněných TP 179) převažuje způsob označení jízdního pruhu pro cyklisty v hlavním prostoru užitím dopravní značky č. IP 20a „Vyhrazený jízdní pruh“ se symbolem značky č. C 8a (Stezka pro cyklisty). Určitým nedostatkem takové úpravy však je, že užití vyhrazeného jízdního pruhu není povinné, dá se však předpokládat, že cyklisté jej ve vlastním zájmu maximálně využijí.

Obr.1: Dopravní značka IP 20a „Vyhrazený jízdní pruh“ a IP 20b „Konec vyhrazeného jízdního pruhu“

Cyklista v přidruženém dopravním prostoru nebo na samostatném pásu

Vedení komunikace pro cyklisty se označuje jako stezka pro cyklisty (dopravní značka č. C 8a), případně jako stezka pro chodce a cyklisty (v případě společného provozu – dopravní značka č. C 9a nebo č. C 10a). V případě křížení nebo napojení takové komunikace na jinou pozemní komunikaci se vztahuje na cyklistu ustanovení zákona o vjíždění na pozemní komunikaci a platí zde

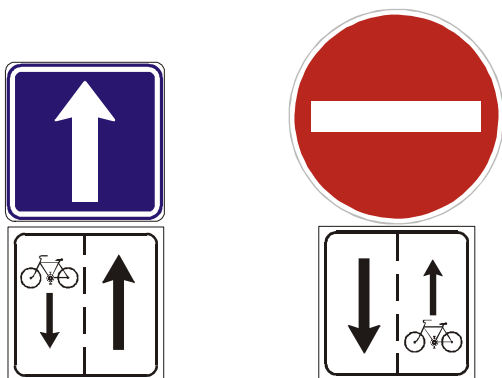
povinnost dát přednost v jízdě (§ 23 odst.1 zákona). Tuto povinnost je žádoucí zdůraznit vodorovným značením (symbolem dopravní značky č. P 4, značkou č. V 6a nebo případně č. V 6b); v odůvodněných případech i svislým dopravním značením (dopravní značkou č. P 4, případně č. P 6).

Některé změny týkající se cyklistů přináší novela zákona provedená zákonem č. 411/2005 Sb. Nově platí, že před vjezdem pro cyklisty se cyklista musí přesvědčit, zda může vozovku přejet, aniž by ohrozil sebe i ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Cyklista smí přejíždět vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost příjíždějících vozidel nedonutí jejich řidiče ke změně směru nebo rychlosti jízdy (§ 58 odst.7 zákona). Tato nově stanovená povinnost je poněkud paradoxně přísnější než povinnost dát přednost v jízdě při vjíždění na pozemní komunikaci.

Uvedená novela rovněž nově upravuje vztah odbočujících řidičů vůči cyklistům. Jedná se o novou úpravu povinnosti při odbočování na signál s plným kruhovým světlem „Volno“. Zde nyní platí povinnost dát přednost v jízdě cyklistům přejíždějícím ve volném směru po přejezdu pro cyklisty (§ 70 odst.2 písm. c) zákona). Řešení je však zúženo pouze na křižovatku s provozem řízeným světelnými signály a je na zvážení, zda taková úprava nepředstavuje problém v době, kdy provoz na křižovatce není světelnými signály řízen.

Cyklista v protisměru

V některých případech se jeví jako jediná možnost vedení provozu cyklistů v protisměru jednosměrné komunikace. Taková úprava samozřejmě není bez problémů. Je žádoucí k ní přistupovat jen v odůvodněných případech a na dopravně méně významných komunikacích. Jízdní pruh pro cyklisty musí být zřetelně vyznačen vodorovným a označen svislým dopravním značením. Pro vyjádření takové skutečnosti a vyznačení situování jízdního pruhu pro cyklisty se sjednotilo užití dodatkové tabulky v určeném provedení. Úprava přednosti v jízdě musí být v takovém případě označena i v protisměru jednosměrné komunikace (byť jen pro účel výjezdu cyklistů). Určité pochybnosti ostatních řidičů o vedení jednosměrného provozu zde bohužel nelze vyloučit.

Obr.2: Označení jednosměrné pozemní komunikace s provozem cyklistů v protisměru

V souvislosti s výše zmíněnou nejnovější novelou zákona o silničním provozu lze zmínit další změnu týkající se povinností cyklistů. V zájmu zvýšení bezpečnosti cyklistů se nově stanoví povinnost užití ochranné přilby pro cyklisty mladší 18 let (§ 58 odst. 1 zákona) a povinnost užití za snížené viditelnosti stanovené osvětlení (§ 58 odst. 5 zákona).